

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

A társadalom nélkülöző osztálya.

Melyik is lehetne ez más, mint készpénzfizetésű tisztviselői osztály, amelyre a háborus idők sulya napról-napra jobban nehezedik, napról-napra érzékenyebb terhet ró a megélhetés küzdalmes gondja. A tisztviselők számára sok ígéretet hozott az új politikai korszak. A bukott kormány alamizsna adománya volt az ugynevezett ruhabetéti segély. Az új kormány első szava ígéret volt, becsületbeli, királyi szóval biztosított ígéret; a háboru nyomorúságát igazán martir megadással viselő tisztviselők helyzetét javító törvények alkotása. Ez már hónapok előtt volt. Most itt a kegyetlen tél előpostája. Mit csinál az a két-három gyermekes tisztviselő család, akinek magánvagyonja nincsen, akinek nincs módjában az időszerű ugynevezett konjunkturákat kihasználni? Mit csinál az a tisztviselő család, akinek talán egy-két idegenbe tanuló gyermeke van? Most, amikor némi téli élelmicikkről, fűtőanyagról, talán néhány pár meleg cipőről kell gondoskodnia, amelyeknek nem is naponkint, hanem óránként emelkedik az uzsora ára a szabadon és büntetlenül kalózkodók határt nem ismerő, féktelen gazdagodási vágyából. A tisztviselőosztály ma a napszámosnál is

szegényebb. Az igazi szegénység itt, van de lepely alatt, mert szerénysége nem engedi, hogy hangos handa-bandázással követelje nyomora enyhítését. Csendes megadással tűr, nélkülöz, elismert, méltányos indokolással kéri azt, amit követelhetne is. Egy-egy gyűlésben hozott határozatáról zörget, de csak akkor, mikor a helyzet erre kényszeríti.

Szeptember vége van és se a családi pótlékok megígért kétszeres összegéhez, de sokan a beszerzési előleghez sem jutottak.

Október elsején lejár a régi harmincöt százalékos háborússegély és még semmi intézkedés, hogy mi lesz azután, pedig ha csak októberben intézkednek, akkor ismerte a magyar adminisztráció keserves hosszúságát, majd csak novemberben vagy decemberben jut a tisztviselő ahhoz a néhány koronához, amivel nem tudja, melyik baján segítsen, amin a nyáron talán még segített volna rajta.

Ha a tisztviselőtől, hazafiságból, hatványozott munkát kívánnak, amit készséggel teljesít is, akkor méltán elvárhatja, hogy mikor a társadalom többi osztálya önmagán könnyen segíthet, sőt sokan óriási vagyont gyűjtenek, a tisztviselőnek megadják az őt megillető szerény megélhetést.

A törvényhatóságoknak kell meg-

mozdulni. Emeljék fel szavukat a kormánytól és mutassanak rá: mi vár a tisztviselőkre, ha csak mindig ígéretnek, de semmit sem cselekszenek azok, akiktől a társadalom pozitív tetteket vár.

A felekezeti tanítók beszerzés előlege.
Valamikor júliusban kapták meg a felekezeti tanítók ruhabetéti segélyt. A felekezeti tanítók fizetését az iskolafenntartók fizetik. Ismeretes, hogy bármily fizetési ügye legyen is a felekezeti tanítónak, tisztelet a kevés kivételnek, valóságos arcpirító vesszőfutáson, sokszor irni is alig tudok bántó tudatlan megjegyzéseim keresztül jut végig az ügy még akkor is, ha a tanító kérelme nemcsak méltányos, de jogos is. Mennyire bántja ez az eljárás a tanult és önérzetes lelkű embert. Minden rendű és rangú tisztviselőnek biztosítja a törvény a beszerzési előleget, aminek igénybevételét egyszerű bejelentéssel kell az illető felsőbb hatóságnál kérni. Nem így a felekezeti iskolák tanítóinál. Ha itt a tanító, az ugynevezett beszerzési előleget — amit úgyis másra kell fizetnie, — igénybe akarja venni, akkor végig kell szenvednie a sok tudatlan megjegyzés mellett, a kínos vesszőfutást, hogy a jogos kedvezményt élvezhesse. Az iskolafenntartónak erkölcsi kötelessége, mint azt a többi hatóság is teszi, a beszerzési előleg igénybevételét felajánlani, nem pedig az esetleges kérvényt még kiválogatni. A jelzettek hozzánk érkezett több panaszra tettük szavát.

Ima az elesett hőskért

elmondotta a tapolczai izr. templomban az engesztelés napján

Dr. Schönwald Károly rabbi.

Örökkévaló! Örökkévaló! Irgalmas, kegyelmes Istenünk! Életnek, halálnak Ura! Földi boldogságunk, mennyei üdvösségünk örök kutfeje! Igaz Szeretet, ki az engesztelődés égi harmatával élesztetted a büntudattól elbágyadt lelkeket és isteni megbocsátásod mannával tápláld az esendő emberi kedély tisztaság utáni sóvárgását: im gyermeki bizodalommal tárjuk ki előtted ünnepi vezeklés áhítatótól remegő sziveinket, hogy véghetetlen kegyelmed sugárzása, örök jószágod hűsége telítse a mi valónkat; testvéri együttérzésben egyesítse a szent neved imádatára összejötteket; erősítő támaszt nyújtson az élet küzdelmeiben fáradtnak, a sors mostohaságán csüggedőnek; letörölje a zokogó fájdalom és aggódó sirás könnyeit; szárnyaira vegye a kétségbeesést s elvigye a bizalom hitének verőfényes tájaira; a szeretet melegével gyógyítgassa a tört szívűeket, enyhítse a kórság szenvedéseit, megigazgassa a betegek jajgyürte párnáit, elriassza lázálmodó álmodó rémeit, ijesztő retteneteit. Szálljon innen messze harcterekre, borzalmaktól szántott mezőkre, ahol magát tépi, egymást marcangolja a szegény, magafeledt ember; belopódzék ott a harcosok eldurvult szívébe, imára becézze a kemény ajkakat, hitnek reménységével boldogítsa a nehéz sóhajást, vágyó tekintet elé varázsoljon kicsiny házat, rég nem látott otthon, melyet édes várakozás gondja tölt be; ünneplő templomok látomását, ahol gyöngéd hitves, sze-

rető szülő, drága gyermek imádkozik buzgó áhítattal valakiért. Ó szálljon ez égi áldás a végsőt sóhajtó haldokló mellé, kulcsolja imára a jegesedő kezeket és gyermekkori álmok szent hagyományába takarja a kialvó életet. Szálljon szelid lebbenéssel a szerte heverő holtakra, csókolja le a vért a hervadt ajkakra, zárja örök álomra a megtört szemeket és vigye angyalszárnyain magával a szent áldozás hevében továbbküzdő hősi lelkeket az örök dicsőségnek üdvösséges honába.

Jóságos mennyei Atyánk! A kegyeletes megemlékezés, a szelid bánattá nemesült gyász ez óráján megilletődött lélekkel gondolunk a mi hős fiainkra. Fájdalommal telített szívnek bensőségével imádkozunk Te-hozzád azoknak a tapolczai véreinknek lelki üdvéért, akik hazánk, királyunk védelmében letek hősi halált. Még vérzik a seb, éget a könny, sújtó a fájdalom, amelyet a korai elvesztés okozott, ó adj' nekünk Istenünk: a bánatos szülőnek, a busongó hitvesnek, a szánandó árvának, enyhülést gyászunkban, vigasztalást kesergésünkben. Add nekünk hited megnyugtató biztatását, hogy akiket itt elvesztettünk, feltaláljuk majd egykor a Te védő árnyékok oltalmában, ahol az örök-élet békéjében élvezik önfeláldozó honszerelmük és hűségük igazi jutalmát.

Ó védjed, óvjad Istenünk! a mi szeretett hazánkat Magyarországot, áldjad királyunkat, IV. Károlyt, áldj meg mindnyájunkat, akik epedő szívvel várjuk, hogy minél előbb felragyogjon a boldogító béke napja. Ó add nekünk örökül elesett hős fiaink szent szellemét, hogy az ő lelkes buzgalommal járjuk

a hitnek, a szeretetnek, a hűségnek és igazságnak utját és megvalósíthassuk a boldog engesztelődésnek diadalát a földön, a szívekben. Amen.

Fiatal szívek kórusa.

Bennünk az élet orgonája zúg,
Virágos erdők Pán-zeneje zeng,
Amerre jártunk csillagos az út,
De most a sorsunk végtelenbe leng,
Bús szekerünkkel megfordult a rúd,
Kék csillagok közt jár a regement, —
... Havas tejúton ezrek tűnnek el
S a távozóknak szíve énekel.

— Szép volt az élet, — májusok zenéje
Kora tavasz és nyíló ibolyák
És sétálni a lánnyal kéz a kézbe'
Folyók felett napfényes hidon át
És futkosni a vadvirágos rétbé'
És szürcsölni a vágyak tűzborát, —
... Havas tejúton ezrek tűnnek el
S a magasban a kórus énekel.

Ifjú szívek, ti elvesztek, ti árvák,
Szegény szívek, — örökre távoztok,
Ó zengjétek az élet áriáját:
— Szép volt a tavasz, édes volt a csók,
Még ifjú testünk ünnepórák várták,
Boldog lelkünkben hegedű dalolt, —
Most lépteink a végtelenbe döngnek
És új tavaszok többet sohse jönnek!

Z. L.

Siller és vörös borok készítése.

Bár vidékünkön, sőt hazánk területén belül sem gyakori a borok készítése, mégis tán nem lesz minden érdeknélküli, ha ezzel is foglalkozom, mert hiszen különösen a vörös bor készítése sokkal több tudást és körültekintést kíván mint a fehér borok készítése.

Hogy nálunk a siller és vörös bor nem tud oly jelentőséggé lenni, mint pl. Olasz és Franciaországban, annak oka tán az, hogy a kék szőlő festőanyaga nem fejlődik ki oly intenzíven nálunk, mint a déli vidékeken s épen ezért hazánk csak egyes vidékein találunk tiszta ültetésű kék fajtaikat és pedig különösen Ménes, Villány, Szekszárd, Eger, Buda és Ruszt környékén, míg az ország többi részén s így vidékünkön is, inkább csak vegyes ültetésű táblákat találunk, melyeknek külön szüretelése és feldolgozása körülményes s így ami kevés vörös bor készül, az sem kereskedelmi áru. Ilyen vegyes ültetésű táblákat találunk, melyekből készítenek, de mert ezen áru nem igen örvend valami nagy keresletnek, jobb ha e táblák termését is fehér bornak dolgozzuk fel.

Mégis mivel vidékünkön is egyes gazdák inkább csak kuriozusképen vörös bort is készítenek, s mert sajnos a vörös borok is csak sötét sillernek inkább, tán épen azért, mert a vörös bor készítésével vajmi kevesen vannak tisztában, tartom szükségesnek, hogy erről is elmondjak egyet-mást.

A vörös bor nemcsak színben, de alkotásában is eltér a fehér bortól s különösen a csersavai, ami ez utóbbi különbségét adja, mert míg a fehér borokban legfeljebb csak 0.02—0.03 százaléka csersav, addig a vörös borokban 0.1—0.3 százalék is van. A csersav nemcsak a vörös bor ízét befolyásolja, de egyben gyógyító hatásúvá is teszi. Különösen kolera járvány idején van fontossága a vörös bor fogyasztásának.

A vörös bor fanyar, összehúzó íze és hatása a csersavtól ered s ez az, ami kiérezhetetlenné teszi a finomabb különbségeket s épen ezért nincs is a vörös boroknál annyi változat mint a fehér boroknál, habár természetesen jellegzetes vörös bor is van.

A jó vörös bortól megkiváujuk, hogy egyöntetű, teltzű és testes legyen, ne legyen savanyu, inkább lágy és kissé fanyar, ne legyen gyenge, de túl erős sem.

Vörös bor készítésére minden kék szőlőfajta alkalmas, de mégis legértékesebbek azok, melyek elég festőanyagot, csersavat és cukrot tartalmaznak, de azért az összes sav mennyisége nem túl nagy. Ilyenek: a kék burgundi, kadarka és karbenet.

Vörös bor készítéséhez teljesen, de nem túl érett szőlőt kell használni. A válogatásnak nagyobb fontossága van itt mint a fehér boroknál; mert ha a rothadt és penészes bogyókat nem távolítjuk el, akkor borunk nem lesz oly szép s borunk később is könnyen hajlik a törésre, mert hiszen a vörös bort héján kell erjeszteni s így az erjedés alatt magába venné a penészt is. Azért kell a vörös bort héján erjeszteni, mert ebben van a festőanyag és a csersav is. Bár hiszen a héjban levő csersav nem elég, de növeli ezt a magvak körül levő laza sejtek csersavtartalma, melyek emellett még kevés vanilint is tartalmaznak, ami szintén csak hasznára van a vörös bornak. A vörös bornál szerepet játszik a szőlő csutkája is, mit vagy meghagynak, vagy a lebogyózással eltávolítunk s ha a körülmények nem kényszerítenek a csutkán leendő erjesztésre, jobb, ha a szőlőt lebogyózzuk, mert különösen a nem eléggé érett fűrt zöldes csutkájában a csersavon kívül más káros anyagok is vannak, melyek következtében a fanyar íz helyett könnyen felléphet a csutka iz, ami épen nem kívánatos. Sajnos, nálunk a bogyó héjában nem fejlődik ki elég csersav s így nagyon ritka esetben bogyózhajlik le a fűrtöket, vigyázni kell azonban, hogy a csutka érett, barnás színű legyen, amikor nem kell félnünk a csutka

iztől, ellenkezőleg borunk simább, könnyebben tisztuló lesz.

A gondosan megválogatott szőlőt malmon áteresztjük s az így nyert törkölyt a vörös bór erjesztésére alkalmassá tett hordóba, kádba, vagy ha van erre a célra készített vörös borerjesztő kádunk, abba tesszük. Ha kádban erjesztjük a vörös bort, akkor azt négyötöd résznyire töltjük meg törkölyös musttal. Amint a must erjedni kezd, a törköly a felszínre jön, s ott egy bevonatot az úgynevezett kalapot alkotja. Ezt a kalapot napjában többször, de még éjjel is le kell nyomkodni, hogy az erjedés tökéletesebb és egyöntetűbb legyen, másrészt, hogy a kalap felületén az ecetgombák tanyát ne üssenek. Ha a kalap lenyomkodását el akarjuk kerülni, akkor a kalap felszínét szőlőlevéllel befedjük s agyagos sárral letapasszuk. Vagy pedig a kád felső egyharmad magasságában egy átlukgatott álfeneket teszünk s ez alatt lesz a törkölyös must, míg felette egy-két ujjnyi színmust. Ezen eljárásnál azonban sem az erjedés nem lesz tökéletes, sem a bor színe nem lesz olyan szép, sőt a bor sem lesz olyan zamatos. Épen ilyen kevésbé alkalmas vörös borok erjesztésére az ajtajával felfelé állított hordó, melybe az ajtót átöntjük a törkölyös mustot, majd az ajtót behuzva a csaplyukba kotyogót teszünk. Leghelyesebb a nyílt kádban vagy kácban való erjesztés, mikor is a kalap lenyomkodásával járó fáradságot a bor szép tiszta színével, egészséges voltával és zamatával mindig megtalálja.

Bármiben is erjesztjük ki vörös borunkat, a fő az, hogy az erjesztés gyorsan és tökéletesen menjen végbe, nehogy a mustnak sokáig kelljen a törkölyön állnia, mely sohasem előnyös. Épen ezért a vörös bort erjesztő házakat sok esetben fűteni kell, hogy az erjedés 18—20 foknál induljon meg, amikor is az gyorsan fog lezajlani s s már 10—14 nap múlva a kiejert must lefejtethető. Ennyi idő után a zajos erjedés rendszerint megszűnik, a hőfok leszáll, tehát a kiejert must lefejtethető s a törköly kiszajtolható. Természetesen a hordókat most sem szabad teljesen lezárni, hanem azokat az úgynevezett utóerjesztő akonakkal kell ellátni.

Ha kék szőlőnk nem egészséges, hanem az penészes, vagy rothadt nagy mértékben, úgy abból vörös bort nem kapunk, hanem csak az úgynevezett siller v. kástélyos bort. Épen így, ha a mustot csak rövid ideig hagyjuk a törkölyön s az nem képes elég festőanyagot abból kivonni, ugyancsak silleret kapunk. De mert nálunk a siller bort nem keresik, az esetben, ha kék szőlőnk nem alkalmas vörös bor készítésére, dolgozzuk fel azt inkább fehér bornak, mikor is úgy járunk el, hogy a fűrtöt minden malmozás nélkül kipréseljük s így a must nem érintkezhetvén a héjjal, természetesen abból festőanyagot sem tud kivonni s így borunk színe fehér leendő, mely mindenesetre keresettebb és értékesebb mint a rossz vörös bor vagy akár a siller.

Szabó Jenő

m. kir. szőlészeti-, borászati főügyelő

Cg. 16.—1917. 19. szám.

Hirdetmény.

„A Badacsonyi vidéki Szőlőgazdák Szövetkezete felszámolás alatt“ bejegyzett cég felszámoló bizottsága felhívja a szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket e hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 6 hó alatt a szövetkezethez annál inkább jelentsék be, mert ellenesetben a felszámolás követeléseik figyelembe vétele nélkül fog megtörténni. Tapolca, 1917. szept. 16.

Weiler Kálmán Handlery Gusztáv
felszámoló bizottsági tag felszámoló bizottsági tag.

Mojzer Endre Bíró Ignác
felszámoló bizottsági tag felszámoló bizottsági tag.

Téts Károly
felszámoló bizottsági tag.

A Balaton fölfedezése.

Amerika fölfedezéséhez Columbus kellett; hogy a Balaton a magyar közönség fölfedezze — világháborúra volt szükség. Egy kicsit szegényei az ember magát, ha arra gondol, hogy a királyi tó csak háboruban tudott hódítani magyarokat s hogy 1917-et kellett megérvünk, mire elérkezett a Balaton arany-nyara és Füred, Földvár, Keszthely neve győzelmesen csendült Interlakken, Semmering és Ostende után.

A magyar tenger reneszánszát, a régi szép füredi nyarak, hét vármegyére szóló Anna-bálok visszatérését hasztalan vártuk békés évek sivár szezonjain, — a külföld magyarjainak világföldfordulás kellett, hogy megismerjék és megszeressék a Balatont.

Most már látják, a kik eddig nem látták, hogy a tündéri tó olyan káprázatos tájában bővelkedik, a melyeknek országszerte nincs párja. Most már tudják, a kik még nem tudták, hogy seholsem olyan bübajos a hajnal, mint a mikor Auróra a Balaton tükreére teríti biborpalástját és hogy nincs több olyan tüneményes panoráma, mint a mikor a zalai hegyek mögé bukik a nap és vérpíros tűzkévéje utoljára fürdik meg a tó szelid vizében.

Kell-e még magyarázni valakinek, hogy mi a Balaton és első sorban minekünk, magyaroknak mi ez a lélekbűvölő táj, hol a lant hurjaira varázslat száll és a természet pazar jókedvvel osztja drága ajándékait. Egyszer gyémántokkal telehintet kristálymező ez a pompás tó, máskor haragos zöld selyemre himzett hullámtarélok végtelen egymásutánja, ismét máskor álmódó nimfák ezüstös tükre, melyben merengve nézi magát az éjvándor, a hold... Nyugat felől zöld hegyek és nyájas halmok koszorus oldalán aranylik a gerezd, tulnán a somogyi dombok, hol a „dus buzakalász lengedez a mezőn“ és fehér villák szakadatlan sora szegélyezi a homokos partot. Észak felől Kenese magas partjai, délen Fenék hercegi ménese egy tündérvilágot fognak össze, amit leírni nem, csak csodálni lehet. A napsugár, a felhők, a szél és a víz soha meg nem unható, örök-szép játéka muzsikál lelkünknek édes zenét e partokon, ahol — hála Istennek: végre nem titok — élni szép, szórakozni pompás és fürdeni van olyan jó, mint volt a Lidon és a Rivierán.

Nemzeti kincs a Balaton, drága gyöngyszem a Dunántul legszebb völgyében. De nem reklámot csinálni akarunk mi a Balatonnak, most már nincs erre szükség, csak örülni akarunk az örvendőkkel, a kik megtalálták, a mi az övék volt. Megtalálták, véres zivataros harcok nyarán, mintegy a sors ujjmutatására Füred árnyas ligeteit és csodakutját, Aliga pompás panorámáját, Siófok bársonyát, a szántódi révet, melynek átellenében Tihany riadó leánya ül, a szépségtől és jókedvtől ragyogó Földvárt, a büszke Keszthelyt, a tüzes nedűt termő Badacsonyt és a többi helyet, ahonnan most végeláthatatlan vonatok hozzák haza a fürdővendégek ezreit.

Az idén végre fölfedeztük a Balatont!

Végre megismertük, micsoda kincsünk van. Immár nemcsak vakmerő vállalkozók meséiben hallunk a füredi strandról, a földvári vitorlásokról. Tihany kecskekörmeiről, hanem magunk láttunk, magunk élveztünk végig mindent. — De visszatérve az őszi munkához, még e gyönyörű nyár eredményeivel sem érhetjük be. Állam és nemzet kezét fogva egymással még igen sokat tehetnek a Balatonért. Ismételjük: reklámra már nincs szükség, azt megcsinálta már a háború, de szebbé, kényelmesebbé és — igazunk van — ocsóbbá kell tenni az életet ezeken a gyönyörű fürdőhelyeken, hogy mindannyi igazi Eldorádó lehessen Tündérországból e szépséges tó körül. Isten ajándéka a Balaton és Magyarország csak akkor érdemli meg igazán ezt a kegyet, ha rajongó szeretettel ápol és megbecsül minden talpalatnyi helyet a magyar tenger körül. A Balaton fölfedezése után a Balaton igaz kultusza következék!

Tiszte
Bosnyák
Udvardy
főügyess
kárt, Pol
Viktor
nevezte

A viz
között
kodó em
nem har
dologból
szerint c
hogy viz
kat már
mikor a
van, mi
gondolj
munkás,
aki egy
meg a
egy kiss
remélhet
legyen.
készítte
melynek
alakulha
villanyt
ják a M
ahonnan
viznek.
Aladár
nyolcvan
hetjük,
csinálnu
Hisz me
egy az
e tervét
közvet
bővizü
a Bogd
bővizü
óta ne
forrásvi
innen,
gépezet
Tapolc
a tenger
hogy
dologna
ami az
tervet
az csal
amire é
rozott
amit m
és ped
résztlet
birtoká
gandát
az úgy
a vizv
ezt ne

Levé
Szerkes
érdekét
helyese
ahol a
süket
tisztasá
nélkül,
dolga,
indulat
hogy
észre
a fűt
amugy
forgal
követk
fűtőcá
tehén
alig le
látni.
senki
öntöz

a 1

HIREK.

Tiszteletbeli kinevezések a megyénél. Bosnyák Géza Zalavármegye főispánja, dr. Udvardy Géza zalaegerszegi ügyvédet megyei főügyésszé, dr. Lenárd Miklós főispáni titkárt, Polgár Ferenc, Botka Andor és Paál Viktor szolgabírákat stb. főszolgabírákká nevezte ki.

A vízvezetékéről lapunk múlt számában közölt cikk élénken foglalkoztatja a gondolkodó embereinket. Ugy látszik, a felszólítás nem hangzott el hiába: valami lesz a dologból, ha más nem, hát tapolczai szokás szerint csak eszmévalás. De mi az szeretnők, hogy vízvezeték legyen. Hogy a munkálótakat már most a háború alatt megkezdésre, mikor a sok olcsó munkáskéz rendelkezésre van, mikor a pénz bőviben van. Mert ne gondolják, hogy mostanában olcsóbb lesz a munkás, ha haza jönnek is a mieink. Mert aki egyszer sokat kapott, az nem elégszik meg a kevéssel. Talán az anyagot most egy kissé drágábban fizetnénk meg, de nem remélhetjük, hogy mostanában az is olcsóbb legyen. Az első feladatunk, hogy tervet készítsünk és költségvetést szerezzünk, a melynek alapján a részvénytársaság megalakulhat. A régi terv az volt, hogy a villanytelep artézi kutjának vizét felnyomatják a Mogyorósdombon, építendő viztoronyba, ahonnan azután elegendő esése volna a víznek. Ennek alapján készítette el Keszler Aladár a vízvezeték tervét és számított nyolcvanezer korona költségre. És kérdezhajjuk, nem-e kellene még akkor is megcsinálnunk, ha háromszor annyiba is kerülne? Hisz megér minden pénzt, ha van, ezer és egy az áldása. De nem muszáj a vízvezeték e tervéhez ragaszkodnunk, mikor itt van a közelben Szent-György-hegy az ő kitűnő jó, bővízü hegyi forrásaival. A város irányában, a Bogdán György-féle szőlőben is van egy bővízü hegyi forrás, mely emberemlékezet óta nem apadt el. Talán itt kellene a forrásvidéket kibővíteni, vízgyűjtőket ásni és innen, 380 méter magasságból, minden gépezet nélkül le lehetne vezetni a vizet Tapolczára, mely 125 méter magas van a tenger színe fölött. Már most az a fontos, hogy szakemberek irányítást adjanak a dolognak; meg kell tőlük tudnunk mindazt, ami az alapja az egésznek: a pontos tervet és a költségvetést. Amit mi irunk, az csak jámbor elgondolás és nem alap, amire építeni lehet és szabad. De egy határozott kérésünk van a város tanácsához, amit mi, az ujság nem csinálhatunk meg, és pedig a következő: szerezzék be a részletes tervet és a költségvetést, amelynek birtokában azután megkezdhetjük a propagandát azzal a szeretettel, amely szeretetet az ügy iránt tőlük is elvárunk. A hajlandóság a vízvezeték megcsinálására meg van és ezt nem szabad elmulni hagynunk!

Levél a szerkesztőhöz. Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Ismerem a köztisztaság érdekében többször hozott felszólalásait. Igen helyesen. Azonban úgy látszik, hogy ott, ahol azt első sorban meg kellene hallani, süket fülekre találnak. Pedig hát a köztisztaság előmozdítása, minden felszólalás nélkül, már kötelességszerűen a hatóság dolga, így a figyelmelméletet csak jóindulattal kell fogadnia. Igazán csodálatos, hogy a hatóság tagjai maguk nem veszik észre azt a képet, amely most nap-nap után a főutcán megújul. A nagy szárazság és az amugy is most szüretkor levő nagy kocsi-forgalomban főutcánk öntözetlen, minek következtében oly óriási porfelhőben uszik főutcánk, különösen napnyugtakor, midőn a tehén és disznócsorda hazafelé tart, hogy alig lehet az utca egyik oldaláról a másikra látni. Hát szabad ennek elfordulnia, hát senki sincs, aki ezt észre venné? Miért nem öntöznek? Mi dolga van a községi fogatnak?

Különös dolog, hogy midőn a hatóság a tisztaságot követeli a lakóktól, akkor maga meg felengedi veretni az utca minden rothadó anyagából álló veszedelmes porát. Tessék öntöztetni. Ugy hallom, hogy az öntözés szeptemberig tart. Nevetséges dolog, ha ebben a kalendáriumi időhöz alkalmazkodunk. Tehát nyeljük a fertőző port, mert már szeptember van. Az öntözést addig kell folytatni míg szükséges. Igazán szégyen foghat el bennünket, ha ezt az állapotot idegen látja. Gyors intézkedést kérünk. Ismerve igen tisztelt szerkesztő urnak a köztisztaság iránt mindenkor tanusított érzékét, kérem jelen soraimnak becses lapjukban leendő közzétételét. Tapolcza, 1917. szept. 27. *Egy adóhízető polgár.* — Készségesen adunk a közérdekű indokolt felszólalásnak helyet annál is inkább, mert valóban szegényteljes volt például a főutca csütörtökön estefelé és így van részben nappal is, mert az áthatatlan porfelhőbe uszott az egész főutca. Szombat este már öntöztek. Szerk.

— Szüreti hangulat.

Csendes, verőfényes, meleg szeptembervégi délután, amely beillenék augusztusi melegnek. A méltóságos nyugalommal terpeszkedő öreg Szent-György-hegy szőlői között vezető gyalogösvényeken járom körül a hegyet. Körülöttem fenséges panoráma, a mely alig néhány lépésnyire új meg új, szebbnél szebb, elragadóbb képet nyújt. Jöttömre a keskeny hegyi ösvényen a sütőkerező tücskök száza szöknek fel, a már őszi mezbe öltözött fűszálról. A vadrózsa égőpiros termése élénkíti, színesíti a bokrot. Meg-megállók, élvezem az isteni természet nyújtotta változatos képeket. Magam vagyok. S így egyedül, mintha mélyebb, érzékenyebb, de szavakba nem önthető kellemes érzelmeket támaszt bennem a szinompás kép. Mintha ünnepi köntöst öltött volna a természet s benne a szőlővel koszorúzott hegy.

Szüretelnek. Tarka ruhás lányok járnak a szőlősorokat, amelyek az idén, a drága anyaföld kegyes jóvoltából, csak úgy ontják a mézédés nedűt. A szőlőszedő leányok ajkáról eltűnt a mosoly, s hol vannak a legények, akik velük dévajkoddak? Dalolnak most is. Megfigyelem. Nem a vig szüreti dallamok azok, hanem mélabus énekek harctérre vonulásról, harcokról, szenvedésről, fogságról, azokról a legényekről, akik kardot kötöttek s elemek hazát, otthont, mindent megvédeni. Mintha e dalba öntenék a lányok beszélgetésüket a távolban küzdő, szenvedő hozzátartozóikkal, szeretteikkel... Szüret van a távolban is, ahol Ők vannak. Mérehtelen kádba vért szüretel a Halál: embertest a présben, csatazaj az égen és a szív szuronybefogadásra kész...

A szüreti puttonosok szavát nem értik meg a lányok, idegen nemzet szótlan gyermekei azok is, akiknek gondolatai szintén messze-messze járhatnak... anyára, gyermekre, testvérré gondolnak ők is.

Mintha a természet kárpótolni akarná e hangulatot. Bőven ontja édes nedvét a hegy. Ilyen az idej szüret. És vajjon ki tudja, mikor jön vissza a béke boldog szürete? Lesz-e még öröm a világon? Sz.

Hajómenetrend a Balatonon. Folyó évi október hó 1-től — október 31-ig Balatonboglár—Révfülpö—Badacsony állomások között a következő hajómenetrend lesz. Balatonbogláról—Révfülpöre indul délelőtt 11 ó. 45 pkor. és délután 6 ó. 55 pkor. Révfülpörről Badacsonyba indul délelőtt 12 ó. 30 pkor., Badacsonyból—Révfülpöre indul délután 4 ó. 25 pkor., Révfülpörről—Balatonboglárba indul délelőtt 10 ó. 35 pkor. és délután 5 ó. 25 pkor. Siófok és Balatonfüred között naponként egyszer közlekedik a hajó. A hosszujarat október 1-én megszűnik.

Járványok fenyegetnek bennünket és ha meg akarunk menekülni nagyobb pusztításoktól, rendkívüli módon vigyáznunk kell a tisztaságra. A városháza udvarán levő állapotokra hívják fel a figyelmünket, ahol a kut és az árnyékszék között nem sok különbség van. Mindenesetre kérjük a hatóságot vizsgálja meg a helyzetet és intézkedjék.

Nyilvános köszönet. — A Vörös-Kereszt Egyesület tapolcai fiókja céljaira adakozni kegyesek voltak: Svastics Gyuláné urnő Balatonedericsről 1 q almát, Szücs Jenőné urnő 1 kosár barackot, Sátelt Vendel ur Nemesgulácsról 1 kosár barackot. Fogadják a kegyes adakozók hálás köszönetünket. — Steiner Zsigmond ur múlt számban nyugtatott 100 koronás adományát nem koszorúmegváltás címén kaptuk. Az Elnökség.

Adakozás. — A népkönyha céljaira N. N. 20 koronát adományozott.

Hat heti karácsonyi szünet az iskolákban. Fa és a szénanyag megtakarítása céljából az iskolákban december 15-től február 1-ig szünetet rendel el a kultuszminiszter. Azt hisszük azonban, hogy ez a rendelkezés nem terjed ki a falusi iskolákra. Hisz erre az időre esik a falusi iskolák legnagyobb szorgalmi ideje; — ha betartanák pontosan a tíz hónapi szorgalmi időt, itt se volna semmi akadály, hanem különösen a nagyobb gyermekek a háborús időkben későbbben kezdi és korábban maradnak ki az iskolázatásból. Hiszük, hogy e körülményre a rendelet tekintettel lesz és a falusi iskolákban, ahol a fűtés kérdése nem ütközik oly nehézségekbe, mint a városokban, a tervezett szünetet nem rendelik el.

Uj személyvonat a déli vasuton. A múlt héttől kezdve Nagykanizsa és Budapest között új személyvonat közlekedik, amely Nagykanizsáról naponként délelőtt 11 óra 46 pkor. indul. Ehhez a vonathoz a Tapolczáról délelőtt 8 ó. 28 pkor. Keszthely felé induló vonathoz Balatonszgyörgyön csatlakozást nyerhetünk.

Mennyi burgonyát tarthat vissza a termelő? A Közélelmezési Hivatalt vezető miniszter rendeletet bocsátott ki, melyben meghagyja az alispánoknak, hogy törvényhatóságuk területén állapítsák meg azt a burgonyamennyiséget, melyet a termelő házi és gazdasági szükséglet címén visszatarthat. A megállapításnál az országos érdekek szem előtt tartásával a legnagyobb takarékosággal kell eljárni. Megemlíti e rendeletben a miniszter, hogy a burgonya rekvirálása tárgyában csak akkor intézkedik, ha a szükséges mennyiséget a termelők önként fel nem ajánlják, mely esetben azután a rekvirálás legszigorubb foganatosítását fogja elrendelni. Járásunk területén erre alig kerülhet sor, hiszen a nagy szárazság miatt oly gyenge burgonyatermés van, hogy nagy mennyiségű behozatalra van szükség, nemhogy itt rekvirálni lehessen.

A szőlősgazdák figyelmébe. Sok szőlősgazda abban a téves hitben van, hogy a szüretelésnél fennmaradó törkölyt, mivel kis-üstökön főzni nem lehet és a Badacsony Borvidék Központi Szeszfőző Szövetkezetnek sem tagja, nem tudja értékesíteni. Jólehet a szőlősgazdák, akik nem tagjai a szövetkezetnek nem adhatják el törkölyüket idegen szeszfőzőnek, hanem sokkal kevesebb értékesítéssel talán trágyául vagy más, de saját céljára használják fel, mégis azok a gazdák, akik nem tagjai a szövetkezetnek, törkölyüket a miniszterium által meghatározott áron beadhatják, illetőleg eladhatják a Tapolczán székelő Badacsony Borvidék Központi Szeszfőző Szövetkezetnek. Habár a Szövetkezet máris biztosítva van, mégis még nem késő, ha a szőlősgazdák saját jól fel-fogott érdekükben iparkodnak a Szövetkezetbe, részvényjegyzéssel belépni.

OSZTÁLYSORSJEGYEK KAPHATÓK:
a BALATONMELLÉKI TAKARÉKPÉNZTÁRNÁL, mint főelárusítónál

A must ára. A mult hét folyamán általában szüreteltek a vidéken, nagy részt még jövő héten is folyik a szüret. A must minősége jó és igen jó. Mennyiségre általában közepes jó termésünk van. A kereslet gyenge mert a vevő áresést, az eladó áremelkedést remél. A mult héten 3 koronától 4 K. 10 fillérig történtek eladások.

Polgárórság az árdrágítók ellen. Az Országos Közélemezési hivatal alelnöke felhívja a hatóságokat, hogy a maximális árak betartására egy a nyílt piacokon, mint az üzletekben az eddiginél nagyobb figyelmet fordítsanak és fontolják meg, vajjon az árdrágítók leleplezésére nem volna-e alkalmas polgárórságok mintájára olyan társadalmi szervet alkotni, amely jó részt pótolná a rendőri közegek megfogyatkozott számát és amely hatósági jogkör nélkül, de az eddiginél mégis jóval nagyobb hatáskörrel a rendőrségnek segítségére lehetne. Bizony ezen intézkedés behozatala minden községben szükséges volna, mert úgy a piaci mint egyéb cikkek ára jóval magasabb áron kel el, a maximális áránál és részben ellensúlyozná azon visszaéléseket, amelyeknek már ma holnap alig lesz határa, és amelynek ellenőrzésére a megfogyatkozott rendőrség elégtelen is.

A nikkell 10 filléreseket is bevonják. Ujabb harminc millió korona vashuszfillérest és nyolc millió értékű vaskétfillérest fognak verni a nikkell 10 filléresek bevonása kapcsán. A nikkell tízfilléreseket 1917. évi december hó 31.-ével forgalmon kívül helyezik, azután csak a hivatalok fogadják el fizetésképpen, azok is csak 1918. április 30. ig.

Tüzesetek. Folyó hó 24-én este Ráth Aladár háza Balatonszepezden eddig ismeretlen okból kigyuladt. Szélcsendes időben a tüzet csakhamar lokalizálták s így az tovább nem terjedt. Ugyancsak Balatonszepezd községben folyó hó 28-án Murai Sándor háza gyuladt ki, amit szintén sikerült lokalizálni. Ezen a napon délután pedig a szomszéd Dízsel község határában lévő Eszterházy-féle fenyveserdő gyuladt meg és mintegy 45—50 kath. hold erdő égett le. Valószínű, hogy az emberek gondatlansága volt a tüzesetek okozója.

Vadászok figyelmébe. Jung Ádám tapolczi kereskedőhöz egy métermázsa sörét érkezett, fele részben, 10-es felerészben 12-es számu. A sörétet a fősolgabírói hivatalban nyerhető igazolványra, vadászjegy felmutatása mellett, kaphatják meg a vadászok a nevezett kereskedésben.

A volt vincellériskola leánypolgári iskola. A vallás és közoktatásügyi miniszter a kir. tanfelügyelőség útján Tapolcza városhoz intézett leiratában megengedte, hogy a város a tapolczi állami polgári leányiskolát a bemutatott átalakítási munkálatok után, de csak a háboru tartamára, a volt vincellériskolában helyezhesse el.

Terjed a tifusz. Mult számunkban említettük, hogy Tapolczán a Batthyányi és Baross utcákban fellépett a tifusz. Azóta ismét több megbetegedés történt, úgy, hogy ma már 15 tifuszbeteg van, ami a hatóságot arra kényszerítette, hogy ezen utcák magánutjait is lezáratta és egyébként is gondoskodott, hogy a megfelelő ivóintézkedéseket megtegyék. Nem árt azonban, hogy ha a lakosság többi része is megteszi a szükséges ivóintézkedéseket, milyen első sorban az, hogy az ivóvizet megelőzőleg felforraljuk. A tifuszos beteggel való érintkezésben is az orvos tanácsát kell betartani. Ismét egy újabb bizonyítéka annak, hogy mily kívánatos Tapolczán a vízvezeték létesítése.

Főutcai képek. Nappal láthatók, éjjel hallhatók. Reggelenként, mikor a tehencsordát kihajtják, a szegény állatok a fő-utca fái mellett önmagukon gazdáik hanyagságát helyrehozni, a fő-utca fái dörzsölve piszkos derekukat, a portól csipős nyakukat. Tessék megnézni a fákat, azok törzse mind fényesek vagy lehorzoltak, a marhák dörzsgölgödésétől. Egy kis emléket is hagynak a járdákon, olyan emléket, ami a réten, szántóföldön, szőlőben kincset ér, de a járdákat

elélteleníti. Félórát töltnek az állatok a főutcán, míg gyülekező helyükre terelik őket. — Hetenkint egyszer söpörnek is a piac téren. A szegényház lakói vernek ott olyan port, hogy alig látni át az utca egyik oldaláról a másikra. Egy kis előzetes öntözéssel ezen is lehetne segíteni. — Éjjel, ekkor meg olyan kutya-szerenádok vannak, hogy a fő-utca lakói egész éjjel nem tudnak pihenni. Egy kis kutyarazziával ezt is meg lehetne szüntetni. — És végül vannak olyan éjszakai alakok, akik órákig vitatkoznak az éjjel csendjében, olyan rezonanciát idézve elő a magas házaktól körül zárt téren, hogy tőlük aludni szintén nem lehet. Gyöngéd figyelemzetéssel ezeket is az éjszaka megfelelőbb kihasználására lehetne az éjjeli őrnöknek felhívni.

A sátoros ünnepi istentisztelek sorrendje az izr. templomban: ma este 6 órakor, hétfőn délelőtt 10 órakor, este 6 órakor, másnap ugyan így.

A szerelemről már sokat irtak az ujságokban, mert minden bajnak, minden kellemetlenségnek ez az okozója. Most is ily értelemben szerepel — a kutyák szerelem. Mert azok is ismerik ezt az érzést és bizony még azokat az elemi szabályokat sem tartják meg, melyeket az emberi társadalom az idők folyamán a maga számára fölépített. Mert hát tudvalevő, hogy a kutyák — illetlenül. Például a hét egy éjjelen igen nagy kellemetlenséget okoztak a főutca lakóinak. A meszarosok nagy kutyája védelemmel udvarol egy főutcai kutya-kontesznak. Erzelmeit a holdvilágos éjszaka vallotta meg, eleinte halkán, majd az érzellem fokozatosan erősebb hangon. Valósággal érzéssel tutulta, üvöltötte, ugatta el a vallomását: csak egy szép kutya van a világon... A hajnali órákig tartott az udvarlás, mely úgy látszik reménytelen szerelem. A kétségbeesésnek szenvedő tanúi voltak az emeletes házak lakói, kiket álmukból zavart föl a szerenád adó szerelmes. És bizony nem kellene az éjszakát az ablakban könyökölve eltölteni, mindezt egy kutya miatt, meg a másik miatt, melyiket nem engedtek ki a kapun, nehogy mezáliánsz legyen. Ilyen reménytelen szerelem ellen legjobb orvosság a revolvergolyó, mind a két kutyának. Igaz, hogy most az is tilalom alatt van, de hát a rendőrség elvégezheti ezt a megváltást minden lelkifurdalás nélkül.

Nyilvános köszönetek.

***

Dr. Fischer Gyula elhunytá alkalmával, koszorúmegváltás címén, a szegények közt leendő szétosztás céljából, adakozni szivesek voltak: Dr. Fischer Gyuláné 100 koronát, dr. Herzog Manóné 50 koronát, Herczeg Dezső 10 koronát, Weisz Imre 10 koronát, özv. Weiszfeld Jakabné 10 koronát, özv. Eisenstädter Mórné 10 koronát, Szücs Jenő 20 koronát, Frisch László 20 koronát, Grosz Dezső 10 koronát, Pollák József 10 koronát, Fodorné Feleki Arabella 5 koronát.

Kálmán Zsigmond Máv. főellenőr Kaposvárról, templomúlé díjazás megváltása céljából 10 koronát juttatott hozzám jótékony célra. A kegyes adományokat hálással nyugtatom.

Frisch László
hitk. elnök.

KÖZSÉGHAZABÓL.

***

Ő Császári és Apostoli királyi felsége 1917. évi augusztus 12-én kelt legfelsőbb elhatározásával azoknak a hat hónapot meg nem haladó szabadságvesztés büntetésre ítélt egyéneknek, akik a most folyó háboruban

1. legalább két évet katonai szolgálatban töltöttek;
2. legalább két hónapig harctéri szolgálatban voltak és ütközetben részt vettek;
3. harctéri szolgálatuk tartamára tekintet nélkül ütközetben tanúsított vitézségükért, kitüntetésben részesültek vagy megsebesül-

tek, vagy háborus fáradalmak folytán kereképteletenné lettek, fő- és mellékbüntetését, illetőleg a büntetésnek hátralevő részét kegyelemből elengedte.

Figyelemzetés: az érdekeltek katonai szolgálatukra vonatkozó összes okmányaikkal legkésőbb november 1-ig kötelesek jelentkezni a lakóhelyük szerint illetékes kir. járásbíróság vezetőjénél.

Figyelemzetjük a lakosságot, hogy a tifus és vérhas betegségek elterjedésének megakadályozása végett a vizet forraltan igyák s a mosogató víz is előbb legyen felforralva.

A termelő köteles babból, lencséből 100 kg.-ot meghaladó készletét, — a nem termelő pedig a szeptember 20-án volt készletét a főjegyzői irodában a holnapi napon bejelenteni.

A nemtermelők a családtagok számára nyira szerint korpát jegyeztethetnek sertés és tehéntartásra, a rendőrszobájában naponkint.

A mezei pocok irtása legcélszerűbben úgy történik, hogy az ekével kifordított pocok vesszőcsomóval lesz agyonverve.

A zalaegerszegi m. kir. 6. honvéd huszár ezred pótszázadánál még mintegy 100 ló, legnagyobb részben apró mállás, kerül kiadásra, mely lovak előre láthatólag legalább egy-két évig a vállalkozó tartásában megmaradnak. Azon munkaadók, akik ily lovakat igényelnek, igényüket szóval vagy írásban az alispáni hivatalnál jelentsék be. Vállalkozók a lovakat személyesen vagy igazolt meghatalmazott útján, vagyoni bizonyítvány felmutatása mellett a zalaegerszegi kaszárnyában vehetik át.

Folyó évi október hó 7-én circa 80 drb. harctéri szolgálatra alkalmatlan ló elárvereztetik a keszthelyi lókorházban. Kezdeté reggel 8 órakor. Árverezni csakis főbírói engedéllyel ellátottaknak lehet.

Az előljáróság.

Tótik Imrénél 2 drb. vizmentes,
nagy ponyva
eladó úgy szintén
4 birka,
élő súlyban kgr.-ja 5-50 korona.

Igen jó karban lévő 200 hl. 8—15 hl.
hordók eladók.

MARTON EDE
Kővágóörs.

Tíz transzport hordó

ELADO VIRIUS VINCÉNÉL Szepezden.

Eladó használt boroshordók,

de igen jó karban, Kisörs-szőlőhegyen: egy 24 hektós, egy 28 hektós és két 14 hektós. Tapolczán pedig 9 darab 12 hektótól 18 hektóig.
ERNST Hugó, Tapolca, Csány-utca 7.

ELADÓ nagymennyiségű különféle

üvegházi disznóvénny

és mintegy 50 métermázsa súlyú vas

gazdasági géprész

FORSTER ELEK

gyulakeszi-i földbirtokosnál.

150 hektoliter üres prima

boros hordók eladók.

ROSENTHAL SÁNDOR

Gyár-utca 16. Szombathely.

Nyomatott

LÓWY B. könyvnyomdájában,
Tapolcza.

Mult s...
lékeztünk...
ról, hogy...
Szomorú...
demikus...
a betege...
lehet te...
ségünkne...
lyek a b...
dályozza...

Ma, a...
emberalc...
kötelessé...
éberebb...
delmet a...
ben is f...

A járv...
hogy mi...
intézked...
arra a...
annak o...
nyösség...
vezethet...

Hiába...
akaratu...
ményt m...
a közön...
a járvár...

Attól...
ság val...
kezéseke...
szünni s...
ket szíj...
nem az...
egyik...
hanem...
hasznon...
társaim...
tényked...
sek rés...
részesül...
tik.

Mert...
ság öss...
sem sz...
ha egy...
tartják...
s ezzel...
adnak...
ról elég...
lesz, ha...
szót ne...
önként...
rendelk...
ezzel a...
szául s...
kezést...
nem el...
feladat...
és a l...
járvány...
az idej...
védeke...